

SLOVENSKI NAROD.

vsak dan zvečer, v nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ugarske dočete na vse leto 25 K., za pol leta 13 K., za četr leta 6 K. 50 h., za eden mesec 2 K. 30 h. Za Ljubljano s posiljanjem na dom za vse leto 24 K., za pol leta 12 K., za četr leta 6 K., za eden mesec 2 K. Kdor hodi sam dom, velja na celo leto 22 K., za pol leta 11 K.; za četr leta 5 K. 50 h., za eden mesec 1 K. 90 h. — Za tuje dežele toliko vel, kolikor enaka poština. — Na naročbo brez istodobne vpoliljave naročnine se ne ozira. — Za osananila plačuje se od petek-vtore po 12 h., če se osanilo enkrat tiska, po 10 h., če se dvakrat, in po 8 h., če trikrat ali večkrat tiska. — Dopisi naj se izvole frankovati. — Rokopisi se ne vratajo. — Uredništvo in upravljanje je na Kongresnem trgu St. 12. — Upravljanju naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, osananila t. j. administrativne stvari. — Vhod v uredništvo je na Vagove ulice St. 2, vhod v upravljanje pa s Kongresnega trga St. 12.

„Slovenski Narod“ telefon št. 34.

Posamezne številke po 10 h.

„Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

Glas iz ljudstva.

Zastop krajne občine Ribnica je v seji 10. t. m. soglasno sklenil podati deželnemu zboru sledečo peticijo:

„Ko se je lansko leto v državnem zboru razpravljalo o krošnjarskem zakonu, so se naši krošnjarji nadejali, da se bodo njihove že tako neugodne razmere izboljšale in da se bodo posebno njihova davčna bremena olajšala. To se pa ni zgodilo, nasprotno so naši krošnjarji po obrtnem davku z raznimi nakladi letos hujše obremenjeni, kakor kdaj poprej. Plačevati morajo večji davek za licenco, deželne, okrajne in naklade za lastno občino, v kateri imajo redno bivališče, in poleg tega še naklade za občino na sedežu davčnega oblastva prve instance, katera odmeri davek, pri nas za mesto Kočevje. Krošnjarji plačujejo tedaj dvojne občinske naklade ter pridejo lahko še do tega, da bodo plačevati dvojne naklade za okrajne blagajnice.“

Davčna oblastva se za opravičenje tega postopanja sklicujejo na določbe §§ 38, 78, 81 in 82 zakona o pers. davkih (25./10. 1896 št. 220 d. z.) in na odredbi fin. ministrstva z dne 5./5. 1902 št. 30217 in 4./7. 1902 št. 33.100.)

Ako ta praksa obvelja, se mora krošnjarstvo vničiti ter tudi gotovo ni upravičeno, da občine na mestu okr. glavarstev, katere imajo že itak mnogo drugih ugodnosti, pobirajo naklade od krošnjarjev celega političnega okraja. Ako je to zakonito, je nujno potrebno, da se dotična določila zakona spremene in da se vsaj naklade za tuje občine odpravijo.

V nadi in z iskreno željo, da se v visokem deželnem zboru prične resno in stvarno delovati, si vsaja občinski zastopnik nujno prositi, da visoki deželni zbor posreduje pri c. kr. vladu, da se dotične zakonite določbe glede obrtnega davka na krošnjarstvo čimprej spremene tako, da bodo smele občinske

naklade sklepati in pobirati samo tiste občine, v katerih imajo krošnjarji svoje redno bivališče.“

Tudi ribniški občinski zastopnik, ki obstoji iz 16 klerikalcev in samo 10 naprednjakov, je tedaj soglasno obsojal obstrukcijo v deželnem zboru in priznal, da ima nujnejše težnje, kakor volilno reformo.

Kakor se nam poroča, je bila občinska seja zelo zanimiva. Znano je, kako je lansko leto dr. Šusterič pri debati o krošnjarskem zakonu v državnem zboru bil reklamo na turški boben, kako so pritrivali njegovi tamburji v deželi, kako slavo sta mu pela zlasti „Slovenec“ in „Domoljub“ in kako so se naši krošnjarji od veselja in radosti topili v nadi, da pride za nje sedaj zlata doba in da bodo v pribordanje, kakor je proročeval „Domoljub“, kolka prosto krošnjarili po vseh deželah našega cesarstva. Kogar zanima dolični slavospev: „božično darilo naših državnih poslanec“, naj čita štev. 1. l. 1. „Domoljuba“. Malo pozneje so pa naši krošnjarji bili neprijetno iznenadeni, ker so morali za licence plačevati višo pristojbine. Kdo je tega kriv? Seveda zopet liberalci. Pri občinski seji v Ribnici je kmetski zastopnik, odločen pristaš klerikalne stranke, na vso moč zatrjeval, da so liberalni poslanci v dež. zboru sklenili tako visoke naklade na krošnjarstvo, ker so se hoteli maščevati nad klerikalci. Napredne odbornike je bilo dokaj truda, da so prepričali klerikalnega odbornika, kako grozno so ga načarballi v kat. pol. društva v Ribnici, kjer gg. kaplani zvonec nosijo. Pomagaj, kar more, da si otresejo blamažo, ako ne drugače, morata pomagati laž in obrekovanje.

Pokazalo se je tudi, da naš kmet ne gori za obstrukcijo in enako volilno pravico. Obstruktija in potrata časa v deželnem zboru se je obsojala in drugi klerikalni odbornik je rekel: ako naši poslanci ne bodo delali, jih pa plačali ne bomo. Tako je mnenje kmeta, kadar ni duhovnega pastirja,

zraven. Laž je tudi, da je naš kmet zavzet za enako volilno pravico. Preje bodo naši dvorni in drugi svetniki postali socialisti, kakor se bode naš skrajno konservativni kmet vnel za enako volilno pravico.

Sloga na Hrvaskem.

Kmalu bo minilo leto, odkar so se hrvaške opozicijeske stranke zedinile v »Hrvatsko stranko prava«. Čista stranka prava (Starčevičijanci) je takrat žrtvovala svoje ime, »domovinač« pa svoje glasilo »Hrvatska«, ki se je spojila s »Hrvatskim pravom«. Pozneje se je sicer začela ta fuzija nekam kršiti, in sicer se je oditalo bivši »čisti stranki prava«, oziroma njenemu voditelju dr. Franku, da se ne drži sprejetih sklepov. V koliko se je ta stranka v tem oziru res pregrešila, nam ni znano, vemo le, da se je na letošnjem sestanku stranke sklenilo, da je stranka za skupno delovanje opozicijskih strank, da pa se noče in ne more nikoli iznevertiti naukom Ante Starčeviča. Od tedaj je zavladala med poedinimi hrvaškimi opozicijskimi strankami splošna nezaupnost, razvneli so se ljuti časnikarski boji, v katere je posegel celo eden slovenskih listov — opravičeno ali neopravičeno, prepričamo dotedncu listu. Bodisi, da je »Čista hrvatska stranka prava« res kaj grešila glede edinstvene politike, v nedeljskem svojem sestanku je tudi to popravila. Pod vtipom velikega narodnega slavlja — odkril se je spomenik Anti Starčeviču v Šestinah — je sklical stranka v Zagreb skupščino, kakor pravi v sprejetih razlogih, odzivajoč se vroči želji in koprnenju hrvaškega naroda po slogi opozicije, sprejema stranka ime »Hrvatska stranka prava« ter v ta namen sklene skupščina, zediniti čisto stranko prava s hrvaško stranko prava in poveriti izvedenje tega sklepa posebnemu odboru desetih članov,

ki se obenem volijo in bodo člani osrednjega odbora »Hrvatske stranke prava«. Nadalje se zahteva, da bodo predsednik zedinjene stranke prava dr. Šandor Bresztenski, podpredsednik pa Evgen Kumičič. Nadalje morajo biti v odboru vsi poslanci dosedanje čiste stranke prava in še nekateri rodoljubi, ki jih je določila skupščina. Tako bo imela v stranki svojega zastopnika hrvaška omladina in hrvaško delavstvo.

Dogodki na Balkanu.

Vkljub pustošenju in zanemarjenju kaže se po Macedoniji ugodna letina, posebno v vinogradih. Toda dočim se kristjansko prebivalstvo preživila v gorah z jagodami in deloma tudi s kuhanim listjem ter gineva gladu, gnije žito po njivah in sadje pod drevjem. V nižavo se ne upajo priti beguni s planin, ker bi jih čakala gotova, mučna smrt. Neki očividec piše iz Ištipa, da so arnavtski bašibozuki samo v monastirskem okrožju oropali in požgali nad 100 vasi. In vse to gre na račun vstašev.

Kar se tiče reform, se istim protivjo nele Turki, Albanci in Grki, temud skrivaj evropski nasejenci sploh. In to je zelo važno vedeti, kdor si hoče prav tolmačiti, zakaj gredo reforme tako polživo pot. Pravzaprav ni Turška glede reform dosedaj ničesar ni storila, razen, da si je naročila nekoliko švedskih instrukturjev, ki pa ne znajo turškega, ne slovanskega jezika. Ali bode najnovejši avstrijsko-ruski dogovor pospešil izvedbo reform, je istotako dvomljivo. Ni povsem neopravičena dolžitev dunajskih krščanskih socialistov, da so Židje krivi, da se reforme v Macedoniji ne izvedejo. In ozemski podjetniki v Macedoniji uživajo namreč privilegij, kakršnega ne pozna ostala Evropa: ni jim treba plačevati nikakršnega.

ki h d a v k o v. Ta privilegij je namreč nekaka odškodnina za pomanjkljivo osebno in materialno varnost. Sicer pa morajo za varnost židovskih podjetnikov skrbeti konzulati, brez kazni smejo turške družbe ropati in moriti le domačine. Ako pa bi reforme odstranile to dvomljivo varnost, morali bi inozemski špekulantje plačevati davek. In zato vplivajo po vseh skrivnih potih, da se reforme ne izvedejo.

Turška vlada si prizadeva pridobiti sosedje, razen Bolgarov. Srbom je priznala srbsko narodnost v Mačedoniji, Črni gori je dovolila carine prosti uvoz žita. Le za bolgarske pritožbe se ne briga. Zopet se je bolgarski diplomatski agent Načović pritožil pri sultangu, ker je batalljon turških vojakov prišel v vas Karamanica, ki je oddaljena od meje za 5 km ter so turški vojaki tam plenili in napadli bolgarsko stražo. V Carigradu pa so mu odgovorili, da jim ni ničesar o tem znanega.

Dasi se zatrjuje, da so vstaši sklenili mirovati ter počakati, ali se bodo reforme res izvedle, ne mine dan, da bi ne bilo kje bitke med vstaši in Turki. Turške čete naravnost izvajajo in napadajo. Nedavno je bila večja bitka na planini Peristeri, 10 km od Monastira. Vstaši so baje izgubili 65 mrtvih, na turški strani sta padla dva častnika in 15 mož, 10 vojakov pa je bilo ranjenih. V Dobri sta bila dva boja, v katerih je bilo na obeh straneh več mrtvih. Tudi v Demirhisaru, Reki in Krčevu so bili boji. Turki imajo 12 mrtvih, vstaši pa 42.

Politične vesti.

— Gornjeavstrijski deželnizbor je sklenil, prisoti vlado, naj predloži v sankcioniranje načrt zakona iz leta 1899, s katerim se proglaša nemščina za edini uradni jezik v deželi. Ta sklep se je zdel

LISTEK.

Zofka Kveder: Iz naših krajev.*)

(Konec.)

»V oblasti temec je naslov sledečemu spisu. V njem je orisana mračna in težka tragedija, to je tužna slika kmečkega doma, ki razpadá. — Gospodar se je udal pijanosti, pije iz obupa, pije iz nešrečje. Prepričan je, da se več ne more izogniti strašnemu prokletstvu, ki diha iz alkohola. Njegov sin je študent in ga hoči odvrniti od pijanstva, a oče je glad za vse lepe besede. — »Nekaj me ima v oblasti. — Pride, pa moram pititi! — Tako se oče tolaži. In ko sin odide zopet v mesto, mu je tesno pri srcu, kakor da bi doma ostavil mrlja. — Zofka je pogodila dobro zaduhli, grozni ton, ki veje iz tega milieja. Očitati bi se ji pač moglo, da ni utemeljila tega, zakaj je postal oče pijanec. Pustila se je kar na fatalistično stališče, češ, moralno je tako priti. A potem motivira pijanca nekoliko iz njegovih lastnih besed. Sinu govoril: »Ta ženska... tvoja mati... ubila me je! No, ta bistvena spremembu v značaju prej treznegra kmečkega

gospodarja se pač marsikomu ne bo zdela dovolj tehtno utemeljena; od modernega pisatelja se zahteva malo več.

Črtica »Dom« je brez dvoma najlepša stvar, kar jih je v knjigi. Značaj dijaka, glavna oseba v tem spisu, je imenitno pogojen. Na Dunaju študira, doma ne marajo zanj, ker je pred leti pobegnil iz semeniča. A nenadoma ga v svoji začušnosti in osamelosti navda domotožje. Nekaj ga vleče domov, in slovenski dijak odide pogledati rodno zemljo. Nadeja se prijaznega vzprejema od matere, očeta, brata, ali vsi mu pridejo mrzle duše nasproti, nikdo zanj ne čuti ljubezni, vsi so mu tuji. — Izborni je orisana tu duša našega kmeta, kako vsi domači nezaupno gledajo nepokorne dijaka, kako mu očita brat, zakaj ni hotel biti gospod, in kako joka mati nad izgubljenim sinom. Vse osebe, kar jih tu nastopa, so označene s finimi in markantnimi potezami, razmerje domačih do študenta je izborni orisano, in s kakršnim čutom so naslikani domači kraji! Gorka ljubezen do rodne grude diha iz teh opisov in polni so svetle poezije.

S to črtico je Zofka pokazala, s kako bistrom očesom je pogledala

v narodno dušo; razkrila nám jo je v vsej goloti in nizki zaslepljenosti.

»Hrvatarji« je povest, pisana v čisto moderni tehniki. V njej nam opisuje pisateljica ljudi, ki hodijo v hrvatske šume hraste sekat. Prav dobrih je tu par opisov, in sploh moram povdariti, da zna Zofka prav pesniško vneseno opisavati prirodu. Zna jo naslikati z živimi in plastičnimi barvami, zna z opisi vzbudit v čitatelju primerno razpoloženje, zdaj veselo in živo, zdaj zopet turbo in melanholično. Le škoda, da Zofka včasih prekorači meje povezljive in lepote ter se izgubi v afektiranosti. Čujmo, kako opisuje naše ljudi v hrvatskih šumah: »Hrvatarji se razkrope v tolpath po daljinah šumah in njihove sekire pojo, pojo vso zimo, skoro brez presledka. Kakor obesdeni so od dela. Široke tesarske sekire žvenketajo ob trami in plapolajoči luči bakelj pozno v noč, žage civilijo v ogromnem lesu. Vse okrog je sneg in mraz in zima, srebrno se blešči led, v bisernem prahu se otresa ivje, a ti ljudje, naši ljudje zamahujejo s svojimi silnimi rokami, da odmeva dače v temno noč. Kakor megla jih obdaja sopara, ki se vzdiga iz njihovih razgretih telес, po prsih curi pot, a oči skele od mraza,..«

Na ta način, ali ponekod še lepše se nizajo njeni opici. Dobro je pogodila na mnogih mestih tudi narodno govorico, zadela pravi ton v ljudskem občevanju in njihove občade. Prav živo, s prav dramatsko silo je v tej povesti orisanih par prizorov, n. pr. v krčmi. Z malimi izjemami so »Hrvatarji« prav lepo delo; simpatična mi je že ta moderna tehnika, v kateri ni prav nič prisiljenega ali šablonskega. Po starem kopiju je moralna vsaka povest imeti glavnega junaka, okolo katerega se je ukalco vse dejanje. Tu notri tega ni, glavne osebe bi iskali zman, Hrvatarji, vse skupaj, njihov duh, njihove šege in slabosti, to je ogrodje, ki oklepa vse dejanje.

Knjigo zaključuje »Vsakdanja tragedija«, pretresljivo pisana slika bednega življenja. Zofka se nam je pokazala jako spretno pisateljico velike rutine, gladkega sloga in umetniške individualnosti. Piše skozi in skozi realistično, a na mestih so njeni opisi celo prepojeni z ostrim verizmom. Njen slog je živahen, vedno zanimiv in zato so njeni spisi čitateljstvu vedno dobrodošli.

Knjigo je elegantno opremljena z vročimi curi pot, a oči skele od mraza,..« Knjigo je elegantly opremljena z vročimi curi pot, a oči skele od mraza,..«

Opatov praporščak.

Zgodovinska povest. — Spisal F. R. XXI.

V hitrem diru je Matija pripeljal opatovo sestro na šentlamberški grad. Ko se je voz ustavil in so graščinski hlapci prevzeli konje, je Matija zapustil svoj sedež in ravnodušno korakal proti izhodu.

— Čuje mož! je zaklicala za njim Margareta. Počakajte malo!

— Cemu? je vprašal Matija. Kaj pa še želite?

— Za Vašo prijazno pomoč se Vam moram zahvaliti, je rekla Margaret. Pomagali ste mi iz velike stiske. Margaret je pri tem segla v torbico, vzela iz njega srebrnik in ga hotela Matiji stisniti v roko.

— Le pridržite ta denar, je dejal Matija precej odurno in zakopal obe svoji roki v žepa. Od Vas ne vzamem ničesar. Vaš denar bi mi še roko sežgal.

— Kaj govorite, mož, je strme vskliknila Margaret. Zakaj bi mojega denarja ne vzeli?

— Ker ste sestra tiste po

Nemcem potreben, ker so hoteli Čehi prirediti v neki gornjeavstrijski cerkvi — češko pridigo. Deželni zbor je nadalje s posebno resolucijo pozval vse cerkvene oblasti, naj proglašajo nemščino za cerkveni jezik v cerkvenem uradovanju in pri predlagah.

— Nemška obstrukcija v češkem deželnem zboru. Vse nemške stranke so imele včeraj sejo ter sklenile, da začno v današnji seji z najstrezjšo obstruktijo. Izvolil se je poseben odsek, ki bo vodil obstrukcijo.

— Demonstration proti Mladočehom so vprizorili v nedeljo v Pragi socialni demokratje in češko-narodni delavci. Pred stanovanjem posl. dr. Herolda so klicali delavci: »Sramota! Proč z izdajalcem! proč z Mladočehi!« Policia je več demonstrantov zaprla.

— Poslane duhovnik Stojalowski je tožil socialno-demokratični list »Naprzod«, ki mu je očital, da si je s pomočjo stranke nabavil v Biali hišo, v kateri živi skupno z neko žensko v nemoralnem razmerju. Porotniki so vsa vprašanja zanikali, na kar je bil urednik oproščen. Istočasno se poroča, da je pater Stojalowski s pijano tolpo napadel v Saybušu ljudski shod. V pretepu je dobil pater par zaušnic, ter se je moral skriti. Ranjenih je bilo 20 oseb.

— Ex-lex ima tudi za Slovino posledice, da davki močno zastajajo. Samo v sremski županiji, ki je najpremožnejša, znašajo davčni zaostanki v enem mesecu 300.000 K. Kaj bo, ko se bodo začeli davki iztirjavati?

— Potovanje carja v Rim od godeno. »Italia« poroča, da je prišel pribičnik carja Nikolaja v Rim ter izročil italijanskemu kralju carjevo pismo, v katerem mu nazaščita, da se njegovo potovanje odredi na nedoločen čas.

— Zarota proti sultani? Večerna Pošta poroča, da se je poskušala v sultanovi palači nova zarota, 20 turških častnikov so zaprli ter jih odvedli v prognanstvo, da jih med potom pomore.

— Klerikalni izgredi na Francoskem. V Bilbao-u so klerikalci streljali z revolverji iz katoliškega doma in iz zvonika cerkve sv. Štefana. Župnika so zaprli, češ, da je ránil več oseb. Mrtvih je baje 7 oseb, ranjenih pa 33. Napadeni so nekega župnika vrgli v reko.

— Vojna na Koreji? Poroča se, da so Japonci zavzeli Masampho na Koreji ter se pričakuje, da se bo oficialno proglašila vojna.

Dopisi.

Z dežele. Dne 8. t. m. bile so volitve v zdravstveni zastop v Zagorji ob Savi. Izvoljeni so bili g. A. Klobučič, župan aržiški, A. Merva, župan na Vačah, T. Ko

— Seveda se upam, je rentačil Matija. Naj mi le pride v roke! Jaz bi mu že pokazal temu nasilniku. Tako bi ga pretepel, da bi nikdar več na noge ne stopil.

Margareta se ni mogla načuditi temu govorjenju. O dogodkih na pristavi ni vedela ničesar, ker s posli nikdar ni občevala, od drugih ljudi pa ni ničesar izvedela. Da so bili kmetje uporni, da so delali škodo in napadali velikače, njih žene in uslužence, to pa zanje sploh ni bilo nič novega.

— Povejte mi vendar, kaj da imate z opatom in zakaj ga tako sovražite.

— Jaz nimam z opatom ničesar — ali Rovan ima ž njim velik račun, in ta račun ne bo prej poravnana, dokler ga opat ne plača s svojo glavo.

Margareta se je kar prestrašila teh krutih besed.

— Za Boga — jaz Vas ne razumem! Je šepetal.

— Saj tudi ni treba! pride že dan, ko boste razumeli. Če misli ta opat, da smo kranjski kmetje psi, s katerimi sme delati, kar hoče, mu bomo pa posvetili kakor zasluzi!

privc, posestnik v Zagorju, J. Čebela, župan v St. Lambertu, F. Dernovšek, župan v Hotiču, J. Obreza, župan v Kanderšah in F. Dernovšek, posestnik v Potoški vasi. Čujte gosp. urednik! Vse občine zdravstvenega okrožja zastopane so po svojih županih le z agronomskemu županu Michelčiču se je krivica zgodila, ker ga niso sosedni župani in svetovalci hoteli voliti. Vendar bode sedaj spoznali, da nima pri svojih sosednih županih kolegih nobenega zaupanja, dasi je ravno pred volitvijo očital županu iz Vača — mu je pokazal listek, na katerem ni bilo Michelčičevega imena — da je to nevhaležnost, češ, kako se je trudil nabirati milodare za pogorelice na Vačah. Pripomnil je tudi v svoji sveti jezi, da bode Zagorje postal samo zase zdravstveno okrožje ter župana iz St. Lamberta nagovarjal, naj se občina pridruži temu okrožju. Gosp. Michelčič gotovo misli, da nastavi na njegove besede in radi tega, ker ni on izvoljen v zdravstveni odbor, deželni odbor za vsako občino enega zdravnik. Gotovo si je že g. Michelčič v svoji fantaziji zidal na ečun zdravstvenega okrožja bolnico z nemškim napisom, kakor ga ima šola v Toplicah pri Zagorju. Sedaj se še vidi, zakaj je Michelčič po svojem tajniku nabiral milodare za Vačane. Se li ne sramujete to lju dem očitati, gosp. Michelčič? Jeli to častno? Dobrotviki iz Litije bi se moralni tedaj pustiti na rokah nositi, ki so v prvi in najhujši sili na pomoč hiteli ubogim pogorelcem na Vačah.

Dr. Šusteršič, vodja katoliško-narodne stranke, ima svojega sina v nemški šoli in vzgaja iz njega nasprotnika slovenskega naroda!

Dnevne vesti.

V Ljubljani. 13. oktobra.

— **Deželni zbor kranjski** ima dne 14. t. m. svojo šesto sejo in sicer ob 10. uri dop. Dnevni red je ravno tisti, kakor je bil za prvo sejo, ker se vsled klerikalne obstrukcije še ni rešila niti ena sama točka.

— **Klub narodno-naprednih poslancev** ima jutri ob 1/10. uri dopoludne v deželnozborskih prostorih sejo.

— **Ubogi klerikalci.** Ko smo čitali sinčino »Slovenec« članek »Kdo bo Viktor?« se nam je kar milo storilo pri srci in duša naša je drhtela usmiljenja za te uboge klerikalce na Kranjskem. Po »Slovencu« ga namreč ni na svetu ljudstva, ki bi bilo tako grozno tlačeno, pregnano in prikrajševano na vseh slovenških pravicah, kakor je to »dobro« Šusteršičeve ljudstvo. Vedno in povsod so tepeni, pravi »Slovenec« »v religioznih, davkarskih, pravdnih, šolskih, zadružnih in volivnih zadevah« in vse jim je sovražno, zlasti uredništvo, politično in sodno, od Heinra do biriča. Cele hekatombe žrtev je že padlo, a spomin na te žrteve daje klerikalcem poguma, da vstrajajo, češ, izgubiti nimajo ničesar,

— Tu vlasta neka tajnost, je mr-mala Margareta, potem pa prijela Matijo za roko in mu rekla: Prosim Vas, pojrite z mano v hišo in povejte mi vse. Jaz moram vedeti, kak račun imata Rovan in moj brat.

— Kaj pa to Vas briga? se je obotavljal Matija. Nemara bi me dali še zapreti, če bi šel z Vami v hišo. Gospodski ljudje ste vse enaki.

— Ne bojte se, je prosila Margareta. Rovan mi je že dvakrat prisločil na pomoč. Hvaležna sem mu od srca, kar je zame storil —

— Mara Rovan za Vašo hvaležnost, je odurno pripomnil Matija. Vi ste opatova sestra —

Toda Margareta ni odnehala in končno res spravila Matijo v hišo.

— Tako, zdaj pa povejte, kaj da imata moj brat in Rovan.

— Če že hočete vedeti, naj pa bo, je reklo Matija. Sedel je na klop, vzel za vsak slučaj svoj meč v roke in začel pripovedovati o Polonici in njeni žalostni usodi.

Matijeva razkritja so naredila na Margareto strašen utis.

— To ni mogoče, to ni resnično, je zdihovala vsa obupana. Moj brat

slabše se jim ne more goditi, kakor se jim godi... Take debele solze pretaka »Slovenec«. Ne morda v kakem norčavem listku, nego v uvodnem članku, kjer se tudi »Slovenec« trudi, da je kolikor toliko resen. Kolosalni humbug, ki ga uganjajo klerikalci v tem članku, se spozna, če se primerjajo s temi hinavskimi tožbami dejanske razmere. Tedaj se vidi, da se klerikalcem pri nas na Kranjskem povsod kajolira, da jih vse oblastnije nosijo na rokah, in da smejo počenjati prav vse, kar hočejo. Samo nad liberalci še ni razglašena nagla sodba — to je edino, zaradi česar bi se mogli klerikalci pritožiti. Klerikalcem rečemo le eno: Ko bi s enjim merila pravica s tistim merilom, kakor liberalcem, bi bil že danes konec nad vse nasilnemu in brutalnemu kranjskemu klerikalizmu.

Veselica na starem strelišču. Ko bi hoteli posnemati »Slovenca«, ki nikdar ne zamudi nobene prilike, da zasmehuje priredebe naših somišljenikov, sedaj bi bila za to prilika, ko se je na starem strelišču vršila veselica v prid Salezijancem. Lahko bi napisali satirično poročilo, da bi ljudje samega smeha kar kozolce preobražali. A ne zdi se nam primereno, da bi posnemali »Slovenca«. Eno stvar pa moramo vendar pribiti. »Slovenec« obžaluje, da ni bilo videti nobene deželne zastave in da so se že razobešene deželne zastave odstranile. Seveda izvira to obžalovanje le od tod, ker je »Slovenec« slutil, da mitega škandala ne bom o molče prezrl; ko bi se ne bil »Slovenec« nas bal, bi bil stvar zamolčal, kakor je zamolčal že nebroj drugih narodnih škalandalov, ki so se zgodili v njegovih stranki. Najlepše pri tem pa je, da proglaša »Slovenec« barona Heina za vzrok, da se je sramotno odstranila slovenska zastava, kakor bi se bila baronu Heinu na ljubav odstranila slovenska zastava, ker jo on tako prezira in zaničuje, da je še videti ne more. To je že največja otročaria!

Katoliški pridelitelji veselice so odstranili slovtrobojnicu, ker niso hoteli, da bi imela ta veselica slovenski značaj. Fehtarili so tudi okrog Nemcev kakor okrog narodnih naprednjakov, in ker so pričakovali tudi nekaj Nemcev, so se jim hoteli prikupiti s tem, da so odstranili slovensko zastavo. To je le sramotno za pridelitelje in za nikogar drugega, ker kaže, da ti katoliški pridelitelji ne znajo ceniti slovenske zastave in nimajo v sebi takole narodnega ponosa in zavetnosti, da bi znali častiti svojo zastavo. So pa klerikalci!

Slovenskega jezika na Koroškem! To je neovržno dognal in v vse, samo koroškim nemškim butcem lastno globokoumnostjo

dokazal Dobering v svojem listu »Freie Stimmen«. Raba slovenskega jezika pri koroških sodiščih je zbog tega protizakonita, ker postava določa, da se sme pri sodiščih uradovati samo v onih jezikih, ki so v deželi navadni. Slovenčina, to je književna slovenčina pa na Koroškem ni v deželi navaden jezik, ampak samo koroški dialekt, ki se tolično razločuje od književne slovenčine in »kranjsčine«, da Korošec ne razume nikogar, ki bi v teh dveh jezikih govoril. Po zakonu bi se torej pri koroških sodiščih smelo uradovati samo v takozvanem koroškem dialektru, pa tudi to še takrat, ako bi Korošci imeli svoj književni jezik za svoj koroški dialekt. Ker pa tega nimajo in ker niti »novoslovenčina«, niti »kranjsčina«, kakor zatrjujejo »Freie Stimmen«, ne razumejo, zato se mora vedeti še nadalje uradovati pri vseh koroških sodiščih izključno le nemško. To je jedro fenomenalnih raziskovanj veleuhovitega koroškega učenjaka o jezikovnem vprašanju! Človek res ne ve, ali bi se smejal tej gorostasni ignoranti in zabitosti ali bi se jezil nad podlim in infarnim zavijanjem resnice s strani tega koroškega butca. Neštetokrat se je že neovržno dokazalo Nemcem, da govor vsi Slovenci na Kranjskem, Koroškem, Štajerskem, Primorskem itd. en jezik, da so narodna celota, katero združuje en književni jezik, nepobitno se jim je takisto dokazalo, da književna slovenčina ni umetno zvarjen jezik, katerega prosti narod ne razume, ampak da je ista izšla, oziroma se po naravnem procesu, kakor pri narodih vseh dežel način, razvila iz narodne govorce. To ve že ves svet, nikdo ni več tako neumen, da bi nam znova očital one budalosti, ki so se že zdavnaj obrabile, samo po zabitih glavah koroških nemčurjev še straši pošast »novoslovenčina!« Ako se koroški Nemci ne znajo na drug dostojnejši način bojeti proti slovenskemu uradovanju na Koroškem, kakor s takšnimi glupimi argumenti, potem je pač to jasen dokaz, da mora nemška stvar stati na Koroškem na zelo slabih nogah, zakaj ako bi bila močna, bi se v boju posluževala pač dostojnejših sredstev, ne pa laži, potvare in sleparstvo! Ker vedo, da je zahteva po narodni ravnopravnosti Slovencev na Koroškem upravičena in v zakonih zajamčena in da bi se jim ne mogla končno odreči, kakor se ni mogla ne kranjskim, ne štajerskim in primorskim Slovencem, zato so si velenodore koroške butice v pomanjkanju vseh argumentov izmisli duhovit načrt, napraviti slovenskim stremljenjem na Koroškem mahoma konec. Slovenskim Korošcem je treba odreči njih pridelnost k slovenskemu narodu — in mirna boda Bosna, s tem bo ravnopravnost slovenskega jezika za vedno pokopana na Koroškem in tamkajšni Slovenci bodo na milost in nemilost izročeni nemškemu Mihlju. Vsekakor je to duhovit načrt, da se mu smejele celo krave!

In klerikalci so odstranili slovtrobojnicu, ker niso hoteli, da bi imela ta veselica slovenski značaj. Fehtarili so tudi okrog Nemcev kakor okrog narodnih naprednjakov, in ker so pričakovali tudi nekaj Nemcev, so se jim hoteli prikupiti s tem, da so odstranili slovensko zastavo. To je le sramotno za pridelitelje in za nikogar drugega, ker kaže, da ti katoliški pridelitelji ne znajo ceniti slovenske zastave in nimajo v sebi takole narodnega ponosa in zavetnosti, da bi znali častiti svojo zastavo. So pa klerikalci!

Slovenskega jezika na Koroškem! To je neovržno dognal in v vse, samo koroškim nemškim butcem lastno globokoumnostjo

Ravno tako je, kakor sem Vam povedal, je dejal Matija trdo. Sploh pa vi lahko verjamete, kar hočete.

Vendar je in se pripravil na odhod. Margaret ga ni zadrževala.

— Nekaj Vas prosim, mož, je rekla Matiji Recite Rovanu, naj potripi nekaj dni. Še jutri pojdem k bratu in tudi z vojvodinjo bom govorila.

— Je že prav, je kratko odgovoril Matija, ne da bi kaj oblijubil. Le to Vam svetujem, nikar se prevečrat ne vozarite v Zatičino. Rovan ni vselej pri rokah.

Margareta je ostala sama v sobi. Bila je tako razburjena, da ni mogla zbrati svojih misli.

— Tak brat! In ta Glogovic naj bo moj mož? Nikdar! Take in enake besede so šepetale njene ustne, ko je naposled prišla toliko k sebi, da je mogla zapustiti sobo in iti k vojvodini.

Matija se je bil med tem previdno splazil čez dvorišče. Sicer so tam postajali oboroženi hlapci-strazarji, a ker niso še ničesar vedeli o napadu na Margareto, se za Matijo niso dosti zmenili.

Zoper enakopravnost pri koroških sodiščih. Celovška trgovinska zbornica je sprejela ostro resolucijo proti slovenskemu uradovanju ter je naprosila predsedstvo deželnega sodišča, naj napravi konec temu nečastnemu (!) razmerju. Ravno trgovinska zbornica ima vse vzroke, da ne kaže svoje strupenosti Slovencom.

Škofov ferman. Sklicevaje se na § 19. tisk. zahtevo podpisani z ozirom na dnevno vest, natisnjeno pod zaglavjem: »Škofov ferman« v štev. 234. od dne 10. t. m. Vašega lista, da sprejmete v postavnem roku na istem mestu in z istimi črkami tale stvarni popravek: Ni res, da ni bilo nikdar slišati niti najmanjše pritožbe, ker so v trnovski cerkvi ženske sedale mnogo let na moško stran; res pa je, da sta vsled pritožb moški župnik in kapelan trnovski že pred dvema letoma označili s pričnico, da naj ženske ne sedajo v moške klopi v trnovski cerkvi. Ni res, da je naš modri škof takoj izdal poseben ferman, v katerem uradno prepoveduje, da bi trnovske ženske sedale na moški strani; res pa je, da škof je pričevanje pismeno pritožbo »več možakov« opozoril stolnega župnika, naj ta z drugimi ljubljanskimi župniki vred potrebljuje ukrene, da ženske ne bodo zahajale po ljubljanskim cerkvam na moško stran. Ni res, da sta morala župnik in kapelan prečitati na pričnici škofov ponizevni ukaz; res pa je, da sta prečitali pismo pritožbo »več možakov« na škofa in hkrati izjavila željo škofovo in stolnega župnika, naj ta izraz nabaja v pismenu pritožbi »več možakov« na škofa. Župnik urad trnovski v Ljubljani, dne 12. vinotoka 1903. — Ivan Vrhovnik župnik.

Slovensko gledališče. V četrtek je repriza izvrstne, duhovite moderne drame iz poljskega življenja »Karikature«. Ta drama je dosegljiva v Berolini, v Pragi, in na raznih galiških odrih, pa tudi pri nas najpopolnejši umetniški vseh. Naš ensemble jo igra vsestransko prav dobro. Velike uloge imajo gospodinja Rückova, g

po možnosti od nemških sodnikov vso krivdo, zatrjevati, da so bili vsi sodniki pri porotni obravnavi proti zakonskima Bratuša sami Slovenci, in da je bila tudi porotniška klop, kateri je predsedoval Čeh Kapek, slovenska. Kar se tiče porotniške klopi, se mora konstatirati, da ni bilo od te »slovenske« porote niti polovica Slovencev in da takozvani »Čeh« Kapek niti slovenskega jezika ne umre. Priznamo pa, da so bili sodniki pri porotni razpravi vsi docela večji slovenščini. Toda to je postranska stvar! Povejte nam vendar, kdo je pa bil preiskovalni sodnik? Ali je tudi ta bil Slovenec? Nam je dobro znano, da je bil dotedni preiskovalni sodnik Nemec in da ni bil več slovenskega jezika. Samo to dejstvo je odločilno! Da je Bratuševa zadava zadobila tako senzacionalni značaj, da se je končno tudi izrekla slučaju primerna odsoda, vsega tega je kriv preiskovalni sodnik. Saj je vendar znano, da vsaka obravnavna temelji na preiskavi in da so v prvi vrsti dati preiskevne odločilne za razsodbo. Na podlagi od preiskovalnega sodnika danih podatkov, na temelju deciderane izvedbe zdavnih izvedenec v bimorala vsaka porotniška klop, če bitudibila popolnom slovenska, v slučaju Bratuša izreči isti pravorek. To stoji! Slovenski sodniki pri porotni obravnavi pa ne pridejo v poštev, ker nimajo na razsodbo druge ingerence, kakor da na temelju porotniškega pravoreka izrečajo kazen, ali oprostitev. Kdo da se torej sme s polnim pravom dolžiti, da je provzročil, da bi se bil skoro izvršil justični umor, je docela jasno. To je bil v prvi vrsti preiskovalni sodnik in v drugi vrsti pazi zdavnih izvedenec.

— **Poročil** se je trgovec v Novem mestu g. Josip Moravec z gdc. Zinko Teplý iz Kranja. Čestitamo!

— **Bratje Sokoli** starejši go spodje (oddelek br. Barana in oddelek br. Murnika) telovadijo vsak pone deljek in vsak petek od pol 7. do pol 8. ure. Kdor hoče udeležiti se, naj priglasi svoj pristop ob navedeni urah bodi br. Baranu, bodi pri br. Murniku.

— **Z ljubljansko električno železnico** vladu nezadovoljnost. Ne samo da pričenja promet na celi progi zjutraj komaj ob pol 7. uri, vzdržuje taistega med mestom in dolenskim kolodvorom od 8 zjutraj do 8. večere le z vsakim drugim vozom, ali vsakih 15 minut, med tem ko se eden vmes vozeči voz že od »Samassove vile« vrača. To je vzrok nezadovoljnosti, in še prav posebno na postaji »Vila Samassa«, kjer morajo potniki izstopiti in čakati na prihodnji voz; ta procedura je bila danes pri takem ogromnem deževjanju jako neljuba, še neljubša pa bo ob času, ko bo neprehnomoma snežilo. Kje je tu kaka pripravna čakalnica? Na dolenskem kolodvoru se opazuje, da — Gospod opat je vendar jako učen gospod, je menil stražar, in bo že tudi prvič prav napravil svoj testament.

— Ne, pravim jaz, je trdil Matija.

— Zakaj ne? se je čudil stražar.

— Zakaj ne? Vidiš, fant, kako si ti neumen? Kaj pa delaš v cerkvi pri pridigi? Če bi poslušal, bi vedel, da še Bog ni prvič testamenta prav naredil.

Fant je zazidal samega začudenja in potreboval nekaj trenotkov, predno je prišel k sapi.

— Kaj, da še Bog ni znal testamenta prvič prav narediti?, je vprašal zategnjeno.

— Ni ga ne znal. Naprej je napravil stari testament, potem pa novi testament. Ko bi bil stari testament prav narejen, bi Bog ne bil delal noge. Ali ni tako.

Stražarju to ni šlo v glavo. Molče je strmel v Matijo, ki se je poredno režal in končno dejal:

— Torej le povej gospodu opatu, naj napravi svoj testament, da ga bo lahko še popravil.

In potem je odkorakal zadovoljno življage v temno noč.

pri dohodu dolenskih vlakov, tudi če pride s taistimi še tako mnogo potnikov, mnogokrat ni nobenega voza električne železnice, ki je tudi fija karje od tod pregnala.

— **Vlak z rekruti.** Danes ob 5. uri zjutraj pripeljal je iz Grada v Ljubljano poseben vlak vojakov. Bilo jih je 373. Na kolodvoru jih je pričakovala vojaška godba.

— **V cerkljanskem lovju** za strmoljskim gradom je vstreljeno lvočem dobro znani »Jekovo« velikega 5 kg teškega divjega mačka.

— **Stavka v Zagorju.** Danes zjutraj se je vrnila stotinja 27. pešpolka, ki je bila odpolana v Zagorje zaradi štrajka v premogovniku.

— **Nesreča.** V Hrušici je dne 10. t. m. ponesel zidar Mile Pupič. Po naključju je prišel med dva gibajoča se tram, ki sta ga s tako silo stisnila, da sta mu zlomila vse prsne kosti. Pupič je na mestu umrl.

— **Poštne vesti.** Razpisana je poštna služba na kolodvoru na Grosupljem (III/2). — V Trnovem v postojanskem okraju so dobili s 1. t. m. novo pošto, v Semiču pa se je upeljala tudi brzjavna služba.

— **Nežna plesalka.** V Gabrijih na Goriškem so imeli ples v hlevu (?) Neka plesalka, ki je preveč pila, je sedla nekemu dečku na noge ter mu zlomila stegno.

— **Uradno poslopje v Radovljici** je dograjeno in se bodo uraditi še tekom tega meseca presečili vanj. Tudi mestna hiša bo že skoro dozidana in se bo v kratkem izročila svojemu namenu.

— **Ponesrečil** se je v potoku, ki teče skozi gozd pri Mošnjah, 10. t. m. Jakob Bevec iz Kamne gorice. Njegova žena ga je našla mrtvega ležati v plitvi vodi. Najbrže se je onesvestil, padel v vodo in utonil,

— **Utonil** je na Vrhniku 9. t. m. 62letni Jurij Terček v vodi poleg Fröhlichove pivovarne. Mož je, kakor se je dognalo, v pisanost padel v vodo.

— **Samomor advokata.** V Opatiji je skočil advokat dr. Iv. Horowitz iz Ogrske iz drugega nadstropja na ulico in bil v nekaj minutah mrtv.

— **Škratka in davica na Reki.** V zadnjem času se je pojalo na Reki več slučajev škratice in davice. Magistrat je ukrenil vse potrebno, da seboleznii ne razširita.

— **Štrajk zdravnikov.** Zaradi slabe plače so na Reki vstopili v štrajk vsi sekundarni zdravniki ondote bolnišnice.

— **Požari.** Posestniku Antonu Mrvi je zgorel 7. t. m. kozolec z vso mrvo. Škoda znaša 460 kron. Mrvi bil zavarovan. — Groblju pri Št. Jerneju je nastal 6. t. m. ob 8. uri zjutraj velik požar, ki je uničil, ker so bili ljudje na polji in po vino gradih, velik del vasi. Trem posestnikom — Mihi Gorenču, Jos. Rolihi in Josipu Lekšetu — so zgorele hiše in vsa gospodarska poslopja s krmo in z vsemi poljskimi pridelki. Vsakška se ceni na 32 000 kron, zavarovalnina pa znaša samo 4800 kron. Požar je nastal, ker je 14letni Anton Gorenec vrgel gorečo cigareto iz konjskega hleva na seno poleg kozolca in je jelo takoj goreti.

— **Izpred sodišča.** Kazenske razprave pri tukajnjem deželnem sodišču: 1. Že večkrat kaznovani in žganjeti udani dñnar Andrej Mahne v Lipanju je jezen na očeta in brata, ker ni dobil posestva. Dne 18. kmovca t. l. začel je prepri s svojo svakinjo, upil je, da je živina njegova, jo zgrabil za glavo ter butal z njo v zid; grozil ji je tudi, da jo mora ubiti. Na to je razgrajal po vasi in Boga preklinjal. Kmalu se je zopet povrnil iz krčme domu, kjer je na pragu stojecga lastnega očeta zgrabil in ga pahlil čez neko klop, da je starec padel, nato ga je hotel še za noge po teh vlačiti, k sreči ga je rešil sosed pred nadaljnjo sinovo surovoso. Zagovarja se, da je bil tako pijan, da se ne ve na ničesar spominjati. Obsojen je bil na 8 mesecev težke ječe. 2. Anton Srnjak, slikarski pomočnik, strejkal je iz revolverja na Izanskem cesti okoli polnoči 5. kmovca na iz Janezove gostilne na Karlovski cesti domu vračajoče se tri fante iz Črne vasi, češ da bodo tekli; krogla je zadel Franceta Grma v levo roko in ga lahko ranila. Srnjak pravi, da je to učinil v silobranu, kar pa ni resnično. Sodišče ga je obsodilo na 7 mesecev težke ječe, in ob enem izreklo, da revolver zapade.

— **Vojaški izgrad.** Včeraj zjutraj pila sta v Kovačevi gostilni v Kolodvorskih ulicah št. 27 narednik E E in četovodja R. K. od godbe 27. pešpolka, ko so prišli notri širje rekrutje, med temi tudi eden enoletni prostovoljec. Leta se je narednik predstavil, nakar pa mu je narednik v pisanosti iztrgal šopek, ki ga je imel v gumbnici, in ker mu je prostovoljec nato nekaj rekel, potegnil je sabljo in ga udaril po desni strani lica. Ko je nato gostilničar prisločil, da bi preprečil nadaljni izgrad, je

narednik tudi njega udaril s sabljo po levu roki. Morali so poklicati policijo na pomoč, da je naredila mir. Prišla sta dva policijska stražnika v gostilno, ki sta naredniku vzela sabljo, obenem pa dala poklicati vojaško patruljo, katere pa hrabra vojaka nista počakala, marveč sta jo popihala in gostilne.

— **Prijet tat.** Pod tem naslovom smo poročali, da je postopal Karol Lampič ukradel posestnik Erbežniku v Potočanski vasi pri Novem mestu 120 K in pobegnil. Pisano je bilo, da je Erbežnik sam obvestil ljubljansko policijo. To je popraviti v toliko, da ni Erbežnik obvestil policije, nego c. kr. orožništvo telegrafističnim potom v Novem mestu. Dopisnik »H« ni s to notico v nobeni zvezi.

— **Zastrupljene kokoši.** Gostilničarju Ivanu Stružniku v Konjušnih ulicah štev. 13, je dne 11. t. m. neznan hudobne zastupril osem kokoši, mesarici Mariji Marčanovi, Pred Konjušnico št. 2, pa štiri.

— **Dve srebrni zapestnici** je vkradla natakarica M. M. šivilki Julijana Pleško, Stari trg št. 22, ter pobegnila iz Ljubljane. Tako smo poročali svoj čas. Resnici na ljubo konstatujemo, da to ni resnično, temveč si je Julijana Pleško celo stvar le izmisnila.

— **V Ameriko** se je odpeljal danes ponoči z južnega kolodvora 175 oseb, in sicer 97 Slovencev in 78 Hrvatov.

— **Izgubljene reči.** V kranjski hranilnici je izgubil zasebni uradnik Karol Sarc, stanovanec na sv. Petra cesti št. 59 bankovce za 10 krov. — Delavec Franc Kamil iz Doba, izgubil je na Dovozni cesti črno usnjato denarnico, v kateri je imel 15 krov. — Gostija Frančiška Janeža, stanovanca na Karlovski cesti št. 8 je izgubila v soboto dopoldne na poti od hotela »pri maliču« po Frančiškanskih ulicah do frančiškanske cerkve ali pa v cerkvi srebrno, pozlačeno uro, katera je imela na krovu rezano rožico. — Realec Ivan Tavčar, stan. na sv. Petra cesti št. 47 je izgubil včeraj dopoludne v realki srebrno uro in kratko srebrno verižico s pozlačenim obeskom. — Geometrova soproga Frančiška Zaff, stanovanca v Slomškovih ulicah št. 3 izgubila je na poti po Kolodvorskih ulicah, sv. Petra cesti, Prešernovih ulicah. Franca Jožefa cesti, in Lattermanovem drevoredu do Švicarije kratko srebrno, pozlačeno verižico. — Delavčeva žena Marija Bezlaj iz Bizovika št. 77 je izgubila včeraj dopoludne na Pogačarjevem trgu črno, usnjato denarnico z vsebino 5 krov. — Trgovčeva žena M. G. je izgubila včeraj v hiši zlato zapestnico. — Nadporočnik J. U. je izgubil v mestu zlat prstan z brillantom vreden 100 K.

— Na poti od Cerkvenih ulic po Krovanskem nasipu, Bregu, Čevljarski in Židovskih ulicah, Kongresnem trgu in Selenburgovih ulicah je bila včeraj poludne izgubljena zlata zapestnica. — Trgovski vajenc Lovrenc Demšar pri Kordiku v Prešernovih ulicah št. 10 je izgubil na poti od Kordikove prodajalnice do pošte zavitek s 50 kronami, na zavitku je bil pečat »Kordik«.

— **Izgubila se je** sprehodna palica s srebrnim držalom in črkama A. D. ter letnico 15.7. 97, izgubila se je na Sv. Petra cesti in »Lloyd« do kavarne »Austria«. Najdlitej naj je odda v upravnosti »Slovenskega Naroda«.

— **Razpisane učiteljske službe.** Učiteljski službi na dvo razrednici v Starem trgu in na tri razredni deklinski šoli v Novem mestu ste v stalno nameščenje razpisani do 29. t. m. oziroumo do 1. listopada t. l.

— **Hrvatske vesti.** Instalacija novo imenovanega sremškega velikega župana Mirka pl. Hideghetyja, se bo vrnila 29. t. m. ob 9. uri. — Slikarsko šolo bo otvoril umetnik Konrad Filip v svojem ateljeju v Zagrebu. Imel bo akademična predavanja in poučeval bo v slikanju in risanju. — Štrajk zidarjev v Oseku še vedno ni končan. Podjetniki so naročili delavce iz Ogrske, ki bodo stanovali v barakah. — Doprnsi spomenik cesarju Franu Josipu I. so odkriti v Bjelini (Bosna). — Lahen potresni sunek z bobnenjem so dutili 11. t. m. v Virovitici.

— **Amerikanske novice.** — Na električnem stolu so usmrtili v Dannemori N S. 1. t. m. brate Willie, Burtona in F. Van Wermesa, kateri so, kakor smo poročali, umorila svojega strica v Kinderhooku. Elektrokučja je trajala 15 minut. — **Cudna godba.** Unijski godci niso hoteli igrati pri proslavi 100letnega mesta Čikage. Zato je slavnostni odbor najel vse avtomatične instrumente, lajne, polifone i. dr., ki jih je mogel dobiti. — **Aretacije.** Oddelek konjice in pečev obkobil je 30. m. m. uredništvo časopisa »Daily Record« v Victoriju Colu, ki je glasilo rudarsko unijo. Odvedeni so bili v zapori lastnik lista Kaynor, trije stavci in član časnika. — Pone-

srečeni ribiči. V Fort Point, Me., je dosegla 30. m. m. italijanska jadranka »Eros«, ki je dovedla 16 mornarjev francoskega ribičkega parnika »Vengeur«, ki se je nedavno potopil. — **Najstarejša univerza.** 24. t. m. so potekla 203 leta, kar je bila ustanovljena univerza Yale.

— **Majnovejše novice.** Roparski napad v Opatiji. Vest, ki smo jo izvedeli po drugih listih, da je bila v Opatiji na nekem številu nekda dama napadena in oropana, ni resnična. Kakor nam poroča onotni redarstveni nadzornik, je dotična dama na pomolu izgubila srebrno uro, pozlačeno verižico in neke druge malenkosti. Vse te izgubljene reči je še isti večer redarstvo dobito ter dami izročilo. — **Požar v Eresu.** Še vedno ni pogašen. Kmetje nočno gasiti, temuč le spravlja žito z goreče ravnine. Gasit je prišlo iz Budimpešte nad 300 vojakov. — **Nesreča pri avtomobilu.** V nekem gozdu blizu Pariza je ponesrečil avtomobil. Strojevoden v eden potnik sta bila na mestu mrtva, ostali so nevarno ranjeni. — **V židovski tempelu v Temesvaru** je planil z bajonetom v roki vojak Žoska ter hotel rabina umoriti. Prisotni so vojaki prijeli in zvezali. — Stolico albanskega jezika je ustavil naučni minister na zavodu za orientalske jezike na Dunaju. — Potres so čutili v nedeljo v Pečuhu in Barču na Ogrskem. Nekateri hiše so dobole razpoke. — Uлом. V zastavnicu v Amstettenu so ulomili tatovi ter odnesli vrednost za 30 000 K.

— **Kralja Milana sin.** Grof Evgen Zichy prijavlja glede Milanova nezakonskega sina nastopao: 14 letni sin kralja Milana se ne zove Milan Kristič, ampak Juri Obrenović. Njegova mati se je dala od svojega moža ločiti, ko je zapričela znanje z Milanom. V drugem letu na to se je rodil sin, ki so ga na Milanovo željo krstili na ime Juri Obrenović in to ime tudi vpisali v maticah. Grof Zichy pravi dalje, da ni res, da bi mladi kdaj hotel priti na srbski prestol, ker bi on moral kaj vedeti o tem. Pač pa so bili nekaj časa pred katastrofo nekateri odični Srbi pri njem glede kandidature tega Milanovaga sina na srbski prestol. Saj je še celo kralj Aleksander sam kakega pol leta pred umorom misil na to, da bi svojega popolbrata imenoval za naslednika; a ga je kraljica Draga od tega odvrnila. — Sedaj se je baje ruska vlada ponudila, da mladeniča vojaški vzgoji; pa mati njegova ni sprejela te ponudbe. Grof Zichy se je na to obrnil na grofa Goluchowskega, da sprejme Obrenovića v kak avstrijski ali ogrski zavod, a ker je Goluchowski to prošnjo odbil, vstopil bode mladi Obrenović v nek vojaški zavod v Gothi.

— **Zdravstvene razmere po samostanih** po navadu niso posebno vzorne. Seveda so to vobče stara, trhla poslopja; zato bi pa morali tembolj paziti na splošno snago, na svetlobo in zrak in vse drugo, kar je potrebno za ohranitev zdravja. Zanemarjenje teh pogojev se zlasti po samostanih, kjer prebiva večkrat na malem prostoru veliko ljudi, britko maščuje. V nunskem samostanu pri Gabliču ob zah. žel. je pred tedni obolelo več ljudi za vročino, nekaj jih je tudi umrlo. Tudi iz nunskega samostana pri Dobrem Pastirju na Dunaju in iz filiale v Gradcu so znani slučaji smrti — posledice razmer v teh samostanih. Najhušji slučaj pa se je pripetil z A. M., ki je 16. julija pr. l. prišla popolnoma zdrava v samostan, letos pa vseled prehudega napora, slabre hranje in slabega ravnanja umrla. Kar se mora smatrati v tem slučaju za vzrok bolezni, je sistem klerikalne vlogo, ki ravno nasprotuje z travm načelom pametnega življenja, ki ga pa nune na brezobziren in neusmiljen način izrabljajo.

— **Generalissimus cesarja Saharskega.** Po Parizu je hodil te dni mož, oblečen v čudno, fantastično uniformo, podobno huzarski opravi. Ograjen je bil v rdeči plašč, na glavi pa je nosil rujav klubok z belimi peresi. Ob boku mu je visela stará kriča sablja, na prsih pa je imel pripet »Beli Pelikanov

te preložitve carjevega obiska odstopiti Zanardellijevu ministru.

Listnica urednistva.

Gosp. A. S. v N. m.: Če je g. S. y član kakega atletskega kluba, nam ni znano.

Borzna poročila.

Ljubljanska

"Kreditna banka" v Ljubljani.

Uradni kurz dunaj. borze 13. oktobra 1903.

Maločeni papirji.

12% majeva renta . . . . .

12% srebrna renta . . . . .

12% avstr. kronska renta . . . . .

12% zlata . . . . .

12% ogrska kronska . . . . .

12% zlata . . . . .

12% posojilo dežele Kranjske . . . . .

12% posojilo mesta, Spilja Zadra . . . . .

12% bos.-herc. žel. pos. 1902 . . . . .

12% češka dež. banka k. o. . . . .

12% ž. o. . . . .

12% zast. pis. gal. d. hip. b. . . . .

12% pest. kom. k. o. z . . . . .

12% pr. . . . .

12% zast. pis. Innerst. hr. . . . .

12% ogr. centr. deželne hranilnice . . . . .

12% zast. pis. ogr. hip. b. . . . .

12% obl. ogr. lokalne železnice d. dr. . . . .

12% češke ind. banke . . . . .

12% prior. Trst-Poreček, žel. . . . .

12% dolenskih železnic . . . . .

12% juž. žel. kup. 1/4 %. . . . .

12% av. pos. za žel. p. o. . . . .

Srednje

Srednje od leta 1854 . . . . .

" " 1860/1 . . . . .

" tizake . . . . .

zemlj. kred. I emisije II. . . . .

češke hip. banke . . . . .

srbeke & fr. 100/- turške . . . . .

Basilika srečke . . . . .

Kreditne . . . . .

Inomorske . . . . .

Krakovske . . . . .

Ljubljanske . . . . .

Avstr. rud. križa . . . . .

Ogr. . . . .

Rudolfove . . . . .

Salcburške . . . . .

Dunajskih kom. . . . .

Delnice, ...

Južne železnice . . . . .

Državne železnice . . . . .

Avstro-ogrške bančne del. . . . .

Avstr. kreditne banke . . . . .

Ogrske . . . . .

Zivnostenske . . . . .

Premogokov Most (Brux) . . . . .

Alpinske montan . . . . .

Praške želez. ind. dr. . . . .

Rima-Murányi . . . . .

Trboveljske prem. družbe . . . . .

Avstr. orzno tovr. družbe . . . . .

Ceske sladkorne družbe . . . . .

Valute. . . . .

C. kr. cekin . . . . .

20 franki . . . . .

20 marke . . . . .

Sovereign . . . . .

Marke . . . . .

Laški bankovci . . . . .

Bnbliji . . . . .

Dotarji . . . . .

Efektiv. . . . .

5 vin. višji. . . . .

Žitne cene v Budimpešti. . . . .

dne 13. oktobra 1903.

Termimi. . . . .

Pšenica za oktober . . . za 50 kg K 7.59

" april 1904. . . . . 50 " 7.69

Rž " oktober . . . . . 50 " 6.22

" april 1904. . . . . 50 " 6.44

Koruza " sept. 1904 . . . . . 50 " 5.24

Oves " oktober . . . . . 50 " 5.33

Efektiv. . . . .

5 vin. višji. . . . .

Umrli so v Ljubljani:

V deželni bolnicah:

Dne 7. oktobra: Ivan Mejač, občinski ubog, je bil umirajoč pripeljan.

Dne 9. oktobra: Matevž Presetnik, kajžar, 56 let, Alkoholismus.

Dne 10. oktobra: Marijana Grum, te-

sarjava žena, 63 let, srčna hiba. — Uršula

Ciuha, gostija, 70 let, Marasmus.

Meteorologično poročilo.

Vlakna nad morjem 8061. Srednji letni tlak 7360 mm.

Čas Stanje barometra v mm. Temp. v °C. Večrovi Nebo

12. 9. zv. 729.6 11.5 sr. szahod oblačno

13. 7. zj. 726.9 12.7 sl. svzhod oblačno

2. pop. 729.5 13.2 sl. jug oblačno

Srednja včerajšnja temperatura: 9.4°,

normala: 11.1°. Mokrina v 24 urah: 2.7 mm.

Učenca

s potrebljeno šolsko izobrazbo sprejme modna manufaktura trgovina v Ljubljani. (2661-1)

Vpraša naj se pri A. Primožiču, Dunajska cesta št. 20.

Vinske sode

od 620 do 650 litrov vsebine, proda po nizki ceni

Fran Cascio 1909-5
Vegove ulice št. 10.

Izdajatelj in odgovorni urednik: Dr. Ivan Tavčar.

Angeljnovi milo

Marzeljsko (belo) milo. (972-55)

Dva spretna (2644-2)

krojaška pomočnika sprejme takoj

A. Pretnar, krojaški mojster na Savi pri Jesenicah, Gorenjsko.

Išče se agent

za prodajanje sličovca (gradični pridelek) za Kranjsko proti gotovi plači in donesku k potnim stroškom. — Oziralo se bo le na take posilice, ki morejo dokazati, da so po Kranjskem že z vsphem potovali za dobre firme.

Ponudbe upravnemu »Sl. Nar.« pod šifro 1002. (2658)

Ces. kr. avstrijske

C. kr. ravnateljstvo drž. železnice v Beogradu.

Izvod iz voznega reda.

Veljavlen od dne 1. oktobra 1903. leta.

Odhod iz Ljubljane juž. kol. Proga bez Trbiž. Ob 12. uri 24 m ponosi osobni vlak v Trbiž, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Inomost, Monakovo, Ljubno, češ Selzthal v Aussee, Solnograd, češ Klein-Reifing v Steyr, v Linc na Dunaj v Amstetten. — Ob 7. uri 5 m zjutraj osobni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno, Dunaj, češ Selzthal v Solnograd, Inomost, češ Amstetten na Dunaj. — Ob 11. uri 51 m dopoldne osobni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Ljubno, Selzthal, Dunaj. — Ob 3. uri 56 m popoldne osobni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Ljubno, Selzthal, Dunaj, češ Selzthal v Solnograd, Lend-Gastein, Zell ob jezeru, Inomost, Bregenc, Curih, Genevo, Pariz, češ Klein-Reifing v Steyr, Linc, Budejvice, Pizen, Marijine vare, Heb, Francove vare, Karlove vare. Proga (direkti vozovi I. in II. razreda Trst-Monakovo). — Proga v Novo mesto in v Kočevje. Osobni vlaki: Ob 7. uri 17 m zjutraj v Novomestu, Straža, Toplice, Kočevje, ob 1. ur 5 m po polpoldne istotako, ob 7. ur 8 m zvečer v Novo mesto, Kočevje. Prihod v Ljubljani juž. kol. Proga iz Trbiža. Ob 3. uri 25 m zjutraj osobni vlak v Dunaj češ Amstetten, Monakovo, Inomost, Franzensfeste, Solnograd, Linc, Steyr, Išl, Aussee, Ljubno, Celovec, Beljak, (direkti vozovi I. in II. razreda Monakovo-Trst), — Ob 7. ur 12 m zjutraj osobni vlak iz Trbiža. — Ob 11. ur 16 m dopoldne osobni vlak v Dunaj češ Amstetten, Lipsko, Proga (direkti vozovi I. in II. razreda Monakovo-Trst), — Ob 7. ur 12 m zjutraj osobni vlak iz Trbiža. — Ob 8. ur 51 m zvečer osobni vlak v Dunaj, Ljubna, Beljaka, Celovca, Monakovega Inomosta, Franzensfesta, Pontabla. — Ob 8. ur 51 m zvečer osobni vlak v Dunaj, Ljubna, Beljaka, Celovca, Pontabla fra Selzthal iz Inomosta v Solnograd — Proga iz Novega mesta in Kočevja. Osobni vlaki: Ob 8. ur 44 m zj. iz Novega mesta in Kočevja, ob 2. ur 23 m po polpoldne iz Straže, Toplice, Novega mesta, Kočevja in ob 8. ur 35 m zvečer istotako. — Odhod iz Ljubljane drž. kol. v Žamnik. Mesani vlaki: Ob 7. ur 28 m zjutraj, ob 2. ur 5 m popoldne, ob 7. ur 10 m in ob 10. ur 45 m ponosi samo ob nedeljah in praznikih, samo oktobra. — Prihod v Ljubljano drž. kol. v Žamnik. Mesani vlaki: Ob 6. ur 49 m zjutraj, ob 11. ur 6 m dopoldne, ob 6. ur 10 m in ob 9. ur 55 m zvečer sam v oktobru — Čas pri- in odhoda je označen po srednjeevropskem času, ki je za 2 min. pred krajevnim časom v Ljubljani. (1719)

5 vin. višji.

Umrli so v Ljubljani:

V deželni bolnicah:

Dne 7. oktobra: Ivan Mejač, občinski ubog, je bil umirajoč pripeljan.

Dne 9. oktobra: Matevž Presetnik, kajžar, 56 let, Alkoholismus.

Dne 10. oktobra: Marijana Grum, te-

sarjava žena, 63 let, srčna hiba. — Uršula

Ciuha, gostija, 70 let, Marasmus.

Efektiv. . . . .

5 vin. višji. . . . .

Žitne cene v Budimpešti. . . . .

dne 13. oktobra 1903.

Termimi. . . . .

Pšenica za oktober . . . za 50 kg K 7.59

" april 1904. . . . . 50 " 7.69

Rž " oktober . . . . . 50 " 6.22

" april 1904. . . . . 50 " 6.44

Koruza